

Anonymiserad version

Översättning

C-816/19 – 1

Mål C-816/19

Begäran om förhandsavgörande

Datum för ingivande:

5 november 2019

Domstol som begär förhandsavgörande:

Amtsgericht Hamburg (Tyskland)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

16 oktober 2019

Kärande:

QF

Svarande:

Germanwings GmbH

Amtsgericht Hamburg

[utelämnas]

Beslut

I målet

QF, [utelämnas] Pecs, Ungern
[utelämnas]

– kärande –

[utelämnas]

mot

Germanwings GmbH, [utelämnas] Köln

SV

– svarande –

[utelämnas]

har Amtsgericht Hamburg [utelämnas] den 16 oktober 2019 beslutat följande:

Förfarandet förklaras vilande.

Följande fråga rörande tolkningen av unionsrätten hänskjuts till Europeiska unionens domstol enligt artikel 267 FEUF:

Föreligger ”extraordinära omständigheter”, i den mening som avses i artikel 5.3 i förordning (EG) nr 261/2004, när personalen vid det lufttrafikföretag som utför flygningen deltar i en fackligt organiserad strejk?

[Orig. s. 2]

Skäl:

1. [utelämnas] Vilandeförklaring [utelämnas].
2. Det [utelämnas] är avgörande för utgången i målet [utelämnas] hur Europeiska unionens domstol besvarar den hänskjutna tolkningsfrågan i domslutet.

Bakgrund och saken i målet

3. Käranden, QF, har yrkat att svaranden, Germanwings GmbH (nedan kallat Germanwings) ska förpliktas betala kompensation till ett belopp på 250,00 euro.
4. QF hade en bekräftad platsreservation för en flygning från Budapest (BUD) till Hamburg (HAM) med flightnummer 4U7783 som skulle genomföras av Germanwings och ankomma i Hamburg den 27 oktober 2016 klockan 15. Skälet till att flygningen ställdes in var att Germanwings kabinpersonal gick ut i strejk den 27 oktober 2016.
5. Germanwings förde kollektiva avtalsförhandlingar med fackföreningen UFO (Unabhängige Flugbegleiter Organisation e. V., facklig organisation på branschnivå för kabinpersonal i tysk kommersiell lufttrafik) fram till den 26 oktober 2016. Germanwings lade fram ett förslag som inte motsvarade UFO:s krav, vilket föranledde UFO att förkasta förslaget vid en förhandling den 26 oktober 2016. Därefter beslutade fackföreningen att vidta stridsåtgärder på alla Germanwings baser, vilket UFO varslade Germanwings om den 26 oktober 2016.
6. På grund av strejken ställde Germanwings in 418 av sina sammanlagt 530 flygningar som var planerade för den 27 oktober 2016. De kvarvarande flygningarna genomfördes genom att bolaget gjorde en omläggning av tidtabellen

och hyrde in underleverantörer bland andra lufttrafikföretag. Inom ramen för ersättningstidtabellen prioriterade Germanwings alla ”vattenmål” som inte kunde nås eller endast med svårighet kunde nås med andra transportmedel. Germanwings valde dessutom att i första hand ställa in inrikesflygningar i Tyskland vars destinationsort kunde nås med tåg. Samtliga anställda som fortfarande stod till förfogande hos Germanwings kallades in för att ersätta strejkande kabinpersonal.

7. Germanwings informerade de passagerare som berördes av de inställda flygningarna den 26 oktober 2016. [Orig. s. 3]

Relevanta unionsrättsliga bestämmelser

Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (2000/C 364/01)

8. Artikel 12 (”Mötes- och föreningsfrihet”) har följande lydelse:

”1. Var och en har rätt till frihet att delta i fredliga sammankomster samt till föreningsfrihet på alla nivåer, särskilt på det politiska, fackliga och medborgerliga området, vilket innebär rätten för var och en att bilda och ansluta sig till fackföreningar för att skydda sina intressen. ...”

9. Artikel 28 (”Förhandlingsrätt och rätt till kollektiva åtgärder”) har följande lydelse:

”Arbetstagare och arbetsgivare, eller deras respektive organisationer, har i enlighet med unionsrätten samt nationell lagstiftning och praxis rätt att förhandla och ingå kollektivavtal på lämpliga nivåer och att i händelse av intressekonflikter tillgripa kollektiva åtgärder för att försvara sina intressen, inbegripet strejk.”

Europeiska sociala stadgan (ETS nr 35, 18 oktober 1961)

10. Del I punkt 6 lyder:

”Alla arbetstagare och arbetsgivare har rätt att förhandla kollektivt.”

11. Del II artikel 6 (”Kollektiv förhandlingsrätt”) lyder:

”För att trygga arbetstagarnas och arbetsgivarnas rätt att förhandla kollektivt, åtar sig parterna

...

samt att erkänna

4. arbetstagarnas och arbetsgivarnas rätt att vidta kollektiva åtgärder i händelse av intressekonflikt, däri inbegripet strejk, om inte annat följer av förpliktelser enligt gällande kollektivavtal.” [Orig. s. 4]

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 261/2004 av den 11 februari 2004

12. Skäl 14 lyder:

”Liksom i Montrealkonventionen bör skyldigheterna för det lufttrafikföretag som utför flygningen vara helt eller delvis begränsade i sådana fall där en händelse har orsakats av extraordinära omständigheter som inte kunde ha undvikits även om alla rimliga åtgärder vidtagits. Sådana omständigheter kan särskilt förekomma i händelse av politisk instabilitet, meteorologiska förhållanden som omöjliggör flygningen i fråga, säkerhetsrisker, oförutsedda brister i flygsäkerheten och strejker som påverkar verksamheten för det lufttrafikföretag som utför flygningen.”

13. Artikel 5 (”Inställd flygning”) lyder:

”1. Vid inställd flygning skall de berörda passagerarna ...

c) ha rätt till kompensation i enlighet med artikel 7 av det lufttrafikföretag som utför flygningen ...

3. Lufttrafikföretaget som utför flygningen skall inte vara skyldigt att betala kompensation enligt artikel 7, om det kan visa att den inställda flygningen beror på extraordinära omständigheter som inte skulle ha kunnat undvikas även om alla rimliga åtgärder hade vidtagits.”

14. Artikel 7 (”Rätt till kompensation”) lyder:

”1. Vid hänvisning till denna artikel skall passagerare få kompensation som uppgår till

a) 250 euro för alla flygningar på högst 1500 kilometer ...” [Orig. s. 5]

[utelämnas]

15. [utelämnas]

Relevant nationell rättspraxis avseende tolkningsfrågan

16. Bundesgerichtshof fastslog följande genom dom av den 21 augusti 2012 [utelämnas] [utelämnas]:

1. **Om en fackförening inom ramen för en lönekonflikt uppmanar ett lufttrafikföretags piloter att lägga ner arbetet kan detta utgöra ”extraordinära omständigheter” i den mening som avses i artikel 5.3 i förordning nr 261/2004.**
2. **I ett sådant fall undantas lufttrafikföretaget från skyldigheten att betala kompensation för flygningar vilka företaget ställt in för att anpassa färdplanen till de förväntade följderna av uppmaningen till strejk.**

Bundesgerichtshof motiverade sitt avgörande med bland annat följande (punkt 25 och följande punkt):

”Svarandens åberopande av extraordinära omständigheter ska inte lämnas utan beaktande på den grunden att situationen låg inom svarandens kontroll.

Som regel kan en lönekonflikt inte anses ligga inom ett lufttrafikföretags faktiska kontroll på ett sätt som utesluter att det är fråga om en extraordinär omständighet. Beslutet att genomföra en strejk fattas av arbetstagarsidan inom ramen för kollektivavtalsfriheten och ligger således utanför det utförande lufttrafikföretagets verksamhet. Av detta följer att lufttrafikföretaget [**Orig. s. 6**] som regel inte heller har ett rättsligt relevant inflytande på om dess egna anställda strejkar eller inte. Argumentet att det utförande lufttrafikföretaget vid en intern strejk har makten att tillmötesgå arbetstagarnas krav och därigenom förhindra strejken kan inte godtas. Det skulle innebära att lufttrafikföretaget åläggs en skyldighet att avstå från sin föreningsfrihet och ge sig in i en arbetsmarknadskonflikt i underläge. . Detta kan inte förväntas av lufttrafikföretaget och vore inte heller i flygpassagerarnas långsiktiga intresse.”

Parternas rättsuppfattningar

17. QF företräder uppfattningen att en strejk från den egna kabinpersonalen inte utgör en ”extraordinär omständighet” i den mening som avses i artikel 5.3 i förordning (EG) nr 261/2004. QF anser att man måste räkna med strejker under varje kollektiv avtalsförhandling, och således även med att flygningar inte kan genomföras och måste ställas in: Det är följaktligen fråga om en typisk händelse som kan förväntas inom ramen för den normala verksamheten och inte om en extraordinär omständighet.
18. Germanwings företräder uppfattningen att en fackligt organiserad strejk utgör en extraordinär omständighet, oberoende av huruvida den strejkande personalen är anställd hos det utförande lufttrafikföretaget eller inte. Förordning (EG) nr 261/2004 gör inte ens någon åtskillnad mellan om det är egna anställda eller utomstående som strejkar.

Domstolens preliminära rättsuppfattning

19. Den hänskjutande domstolen utgår från att frågan sannolikt kommer att besvaras nekande.
20. Domstolen tolkar Europeiska unionens domstols dom av den 17 april 2018 (C-195/17) så, att en passagerares rätt till kompensation just inte ska vara beroende av huruvida en strejk är lagenlig enligt tillämplig nationell lagstiftning om anställning och kollektiva avtalsförhandlingar, utan att det tvärtom endast är sådana händelser **[Orig. s. 7]** som till sin art eller sitt ursprung faller utanför det berörda lufttrafikföretagets normala verksamhet och som ligger utanför dess faktiska kontroll som ska kvalificeras som ”extraordinära omständigheter” i den mening som avses i artikel 5.3 i förordning nr 261/2004.
21. Domstolen förmodar att Europeiska unionens domstol – då den redan bedömt att en ”vild strejk” är en händelse som ligger inom lufttrafikföretagets kontroll – kommer att bedöma att en fackligt organiserad strejk bland de egna anställda *i ännu högre grad* ligger inom företagets kontroll (till exempel genom att lufttrafikföretaget ingår en överenskommelse med den berörda fackföreningen), vilket torde innebära att ”extraordinära omständigheter” inte kan anses föreligga.
22. Den hänskjutande domstolen anser emellertid också att det är möjligt att Europeiska unionens domstol gör en annan bedömning när det är fråga om en facklig strejk, eftersom en sådan i motsats till en ”vild strejk” skyddas enligt unionsrätten genom både artikel 12.1 och artikel 28 i stadgan om de grundläggande rättigheterna, vilket således utgör hinder för att tolka domen av den 17 april 2019 (C-195/17) så, att den även omfattar en fackligt organiserad strejk. Syftet med strejkrätten, vilken garanteras enligt artikel 6.4 i Europeiska sociala stadgan, är enligt nämnda bestämmelses inledande mening samt programförklaringen i del I punkt 6 att säkerställa rätten till – samordnad – kollektiv förhandling. Strejkrätten erkänns nämligen uttryckligen ”för att trygga arbetstagarnas och arbetsgivarnas rätt att förhandla kollektivt”. Europeiska unionens domstol skulle således i motsats till vad som anförts i punkterna 19-21 kunna utgå från att en överföring av dess rättspraxis till fackligt organiserade strejker innebär en överträdelse av unionsrätten – vilket i förekommande fall skulle kunna härledas redan av skäl 14 i förordning (EG) nr 261/2004 som i allmänhet omnämner en strejk som en ”extraordinär omständighet” – som i synnerhet består i att det, i vart fall vad gäller följderna, utgör ett ingrepp i föreningsfriheten som garanteras enligt unionsrätten.

Förfarandet [vid den nationella domstolen]

23. [utelämnas] **[Orig. s. 8]**
 [utelämnas]
 [utelämnas] [namnteckning]

[utlämnas]

ARBETS
DOKUMENT